

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาที่ตีพิมพ์เผยแพร่
ระหว่างปี 2560 – 2567

SYNTHESIS OF RESEARCH ON TEACHING THAI LITERATURE IN THE SECONDARY LEVEL PUBLISHED BETWEEN 2017 – 2024

ปพิชญา พรหมกันธา | *Paphitchaya Phromkantha* | ORCID ID: 0009-0001-2083-7794

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ประเทศไทย | Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum Province, Thailand

Corresponding Author E-mail: paphichaya.ph@cpru.ac.th

Received: (February 12, 2026); Revised: (April 4, 2026); Accepted: (May 11, 2026)

Citation:

ปพิชญา พรหมกันธา. (2569). ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี 2560 – 2567. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน*, 3(5), 1-16.

Phromkantha, P. (2026). Synthesis Of Research on Teaching Thai Literature in The Secondary Level Published Between 2017 – 2024. *Journal of Research and Innovation for Sustainability*, 3(5), 1-16.

ABSTRACT

This research aimed to synthesize 52 research studies on teaching Thai literature in the secondary level published between 2017–2024, focusing on analyzing the characteristics of the research, teaching formats, and outcomes for students. The research employed purposive selection (Purposive Sampling) to identify studies meeting the inclusion criteria: (1) research on teaching Thai literature at the secondary level, (2) published between 2017–2024, (3) accessible in full text, and (4) providing clear details on teaching methods and outcomes.

The research results found that (1) most of the research was experimental research (86.5%), focusing on developing teaching innovations (84.6%), using purposive selection (50%), using lesson plans (92.31%), and tests (90.38%) as the main tools, and using descriptive statistics (100%) and parametric statistics (75%). (2) A variety of teaching formats, including creative-based teaching, inquiry-based teaching (5E), collaborative learning, and the use of digital media (such as Padlet, Kahoot, and gamification), are expected to increase during 2023–2024. (3) Student outcomes include significantly higher academic achievement, improved reading and analytical skills, thinking, and writing, higher attitudes and satisfaction, and social and psychological characteristics such as honesty and appreciation of literature.

Keyword: Thai literature teaching; research synthesis; secondary level; teaching innovation

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 52 เรื่อง ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 โดยมุ่งวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย รูปแบบการสอน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน การวิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ (1) เป็นงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา (2) เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 (3) เข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้ และ (4) ระบุรายละเอียดด้านวิธีการสอนและผลการสอนได้ชัดเจน

ผลการวิจัยพบว่า (1) งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (86.5%) ซึ่งเน้นการพัฒนา นวัตกรรมการสอน (84.6%) ใช้การเลือกแบบเจาะจง ร้อยละ 50 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 92.31 และแบบทดสอบ ร้อยละ 90.38 เป็นเครื่องมือหลัก และใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ 100 และสถิติแบบพารามตริก ร้อยละ 75 (2) มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สื่อดิจิทัล เช่น Padlet, Kahoot และเกมมิฟิเคชัน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2566–2567 (3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาทักษะ

การอ่านและวิเคราะห์ การคิด การเขียน เจตคติและความพึงพอใจในระดับสูง รวมถึงคุณลักษณะทางสังคมและจิตใจ เช่น ความซื่อสัตย์และความซื่อซึ้งในวรรณคดี

คำสำคัญ: การสอนวรรณคดีไทย; การสังเคราะห์งานวิจัย; ระดับมัธยมศึกษา; นวัตกรรมการสอน

1. บทนำ

การเรียนวรรณคดีมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน แม้คุณค่าของวรรณคดีอาจไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่นำไปใช้ประกอบอาชีพโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่ช่วยจรรโลงใจ ส่งเสริมการใช้ปัญญา ความคิดวิเคราะห์ และความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ (อิงอร สุพันธุ์วนิช และคณะ, 2555) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จึงกำหนดให้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจ แสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์ และเห็นคุณค่าของวรรณคดี รวมทั้งประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในระดับมัธยมศึกษา การเรียนวรรณคดีไทยมีบทบาทต่อการพัฒนาทักษะภาษา ความคิดวิเคราะห์ และความซื่อซึ้งในวัฒนธรรม (ศิริส ปรากฏวงษ์, 2548) วรรณคดีเป็นเครื่องมือสะท้อนบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และค่านิยมของคนไทยในแต่ละยุคสมัย (พนิตนันท์ บุญพามี, 2559) การศึกษาวรรณคดีจึงเป็นการเรียนรู้รากเหง้าทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม การสอนวรรณคดีไทยยังเผชิญความท้าทาย เช่น นักเรียนขาดความสนใจ วิธีการสอนแบบดั้งเดิมไม่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล และข้อจำกัดด้านสื่อการสอน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2555) อีกทั้งการที่นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงวรรณคดีกับชีวิตจริงเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ผลการเรียนรู้ไม่เต็มประสิทธิภาพ (ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว, 2561) และเพื่อตอบโจทย์ดังกล่าว งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระหว่างปี 2560–2567 ได้มุ่งพัฒนาเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้แบบโครงงาน และการบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ

ดังนั้น การสังเคราะห์งานวิจัยไม่เพียงเป็นการรวบรวมองค์ความรู้เท่านั้น แต่เป็นกระบวนการสำคัญในการแปลงข้อมูลการวิจัยเป็น "แนวทางปฏิบัติ" (Practical Guidelines) ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในชั้นเรียนได้ทันที ซึ่งการนำผลการสังเคราะห์ไปใช้ในการเรียนการสอนสามารถทำได้ใน 3 มิติหลัก ได้แก่ (1) มิติครูผู้สอน ใช้เป็นฐานข้อมูลในการเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับบริบทชั้นเรียนโดยพิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Practice) (2) มิติผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาศักยภาพครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ (3) มิติผู้กำหนดนโยบาย ใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

แม้จะมีงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในช่วงปี พ.ศ. 2560-2567 แต่ยังขาดการสังเคราะห์ภาพรวมที่เป็นระบบ เพื่อระบุแนวโน้ม รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ และช่องว่างทางความรู้ที่ควรพัฒนาต่อยอด ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยที่เผยแพร่ระหว่างปี 2560-2567 เพื่อนำเสนอแนวโน้มและประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและนักวิชาการด้านการศึกษา พร้อมแปลงองค์ความรู้สู่แนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการพัฒนาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยอย่างเป็นรูปธรรม

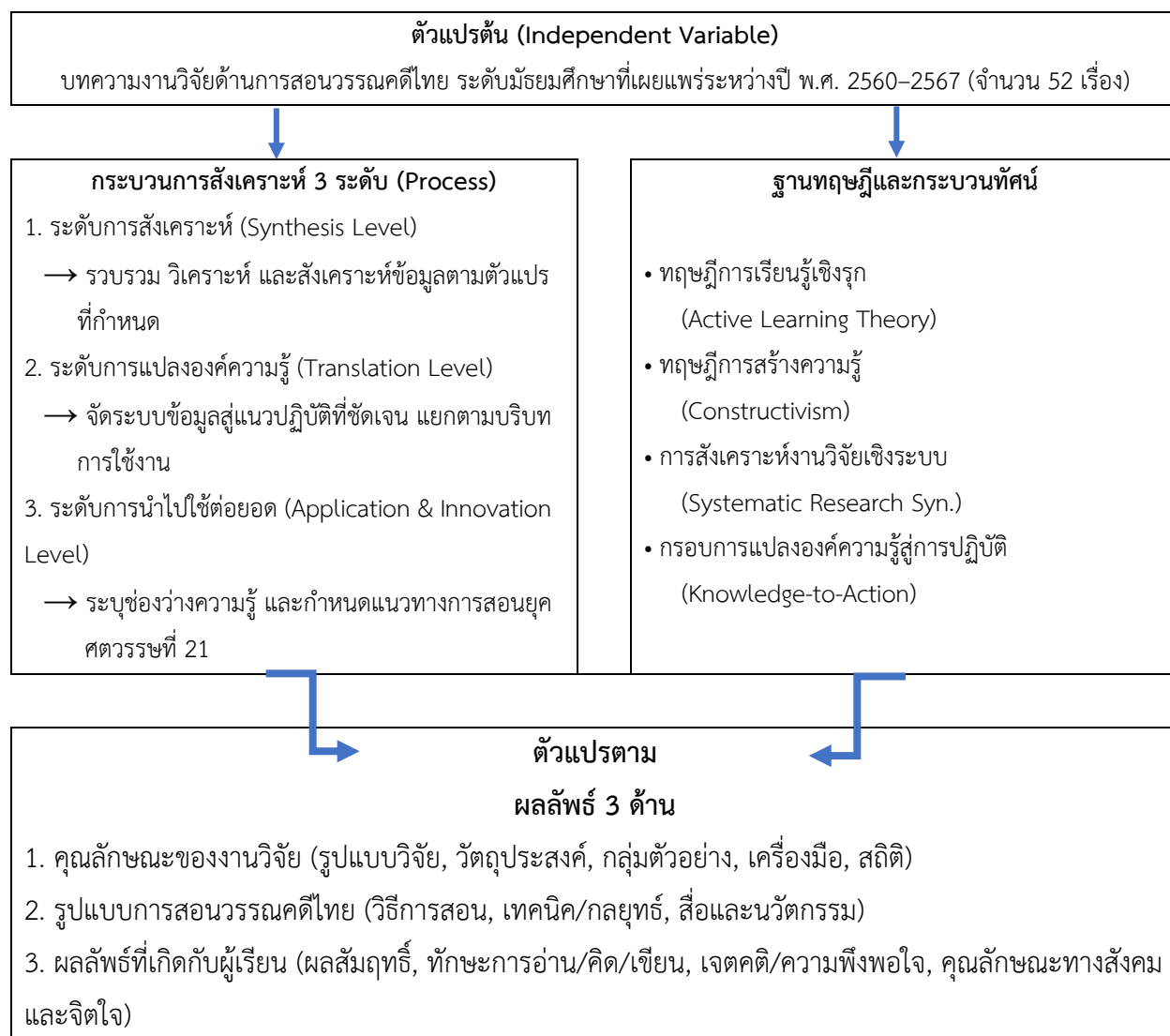
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยที่นำนิทานไปบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา ระหว่างปี 2550 – 2567

2.2 เพื่อรวบรวมและสรุปองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการพัฒนานวัตกรรมการสอนวรรณคดีไทยที่สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ยุคใหม่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้อิงจากกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงระบบ (Systematic Research Synthesis) ที่เน้นการแปลงองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ (Knowledge-to-Action Framework) โดยมีแกนกลาง 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis Level): การรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัย 52 เรื่อง ผ่านตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย รูปแบบการสอน และผลลัพธ์ผู้เรียน (2) ระดับการแปลงองค์ความรู้ (Translation Level): การจัดระบบข้อมูลให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน แยกตามบริบทการใช้งาน และ (3) ระดับการนำไปใช้ต่อยอด (Application & Innovation Level): การระบุช่องว่างทางความรู้และแนวทางพัฒนานวัตกรรมการสอนรูปแบบใหม่ที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสังเคราะห์ (Synthesis Research) โดยใช้การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research Synthesis) ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปแนวโน้มการต่อยอดการนำผลการสังเคราะห์ไปใช้

4.2 แหล่งข้อมูลและเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560–2567 โดยสืบค้นจาก Google Scholar ด้วยคำสำคัญ ได้แก่ การสอนวรรณคดีไทย แนวทางการสอนวรรณคดี เทคนิคการสอนวรรณคดีไทย และ สื่อการเรียนรู้วรรณคดี

4.3 การคัดเลือกงานวิจัย

การคัดเลือกงานวิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) ดังนี้ (1) เป็นงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา (2) เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 (3) เข้าถึงเอกสารบทความวิจัยฉบับเต็มได้ และ (4) ระบุรายละเอียดด้านวิธีการสอนและผลการสอนได้ชัดเจน โดยกำหนดเกณฑ์คัดออก (Exclusion Criteria) ได้แก่ งานวิจัยที่ไม่ระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจน หรือไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้ จากเกณฑ์ดังกล่าวได้กลุ่มงานวิจัยรวม 52 เรื่อง

4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดตัวแปร ดังนี้

1) ตัวแปรต้น คือ บทความงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567

2) ตัวแปรตาม ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ (2.1) คุณลักษณะของงานวิจัย ซึ่งครอบคลุมรูปแบบหรือประเภทของการวิจัย วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ และสถิติที่นำมาวิเคราะห์ (2.2) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยพิจารณาในสามมิติ ได้แก่ (ก) วิธีการสอน (ข) เทคนิคการสอน และ (ค) สื่อ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการสอน และ (2.3) ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน

4.5 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์จากแนวทางการสอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน และผลลัพธ์ทางการศึกษา

4.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ซึ่งพัฒนาตามแนวทางของไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2563) ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ดังนี้ 1) แบบบันทึกข้อมูล (Data Recording Form) ใช้เก็บข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย และ 2) แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Form) ใช้วิเคราะห์แนวโน้ม ลักษณะ และ ผลลัพธ์ของการสอน

4.7 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้ (1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและความครอบคลุมของตัวชี้วัด พร้อมวิเคราะห์ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (CVI) (2) การทดสอบความเข้าใจ (Construct Validity) โดยทดลองใช้กับงานวิจัยบางส่วนที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจริง (Pre-test) และ (3) การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีการทดสอบซ้ำ (Test-Retest) และคำนวณค่าความเชื่อมั่นภายในด้วย Cronbach's Alpha ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .85 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดี

4.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและสังเคราะห์งานวิจัยที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 จากฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Scholar

4.9 สถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) และการสังเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา (Narrative Synthesis)

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา

ตาราง 1 ผลสังเคราะห์รูปแบบการวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 จำนวน 52 เรื่อง

รูปแบบการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
การวิจัยเชิงทดลอง	45	86.50
การวิจัยกึ่งทดลอง	6	11.50
การวิจัยเชิงผสานหรือเชิงปฏิบัติการ	1	1.90
รวม	52	100

จากตาราง 1 พบว่า บทความวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2560–2567 ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาคือ การวิจัยกึ่งทดลอง ร้อยละ 11.5 และมี

เพียงร้อยละ 1.9 เท่านั้นที่เป็นการวิจัยเชิงผลงานหรือเชิงปฏิบัติการ สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของงานวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยอย่างเป็นระบบ

ตาราง 2 ตารางสรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2567 จำนวน 52 เรื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อพัฒนา/สร้าง/ออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน	44	84.60
เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้	18	34.60
เพื่อศึกษาหรือวิเคราะห์เชิงลึก	10	19.20
เพื่อประเมินผล/สอบถามความคิดเห็น	6	11.50
วัตถุประสงค์อื่น ๆ (ส่งเสริมคุณธรรม เจตคติ ความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ)	9	17.30

หมายเหตุ: แต่ละบทความอาจมีมากกว่าหนึ่งวัตถุประสงค์ จึงทำให้จำนวนรวมของวัตถุประสงค์มากกว่า 52 เรื่อง

จากตาราง 2 พบว่า ในด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนใหญ่เน้นเพื่อการพัฒนา สร้าง หรือออกแบบ นวัตกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 84.6 ตามด้วยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ร้อยละ 34.6) การศึกษาหรือวิเคราะห์เชิงลึก (ร้อยละ 19.2) และการประเมินผลหรือสอบถามความคิดเห็น (ร้อยละ 11.5)

ตาราง 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 จำนวน 52 เรื่อง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	26	50.00
สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)	18	34.62
สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)	8	15.38
วิธีการอื่น ๆ	0	0.00

จากตาราง 3 พบว่า การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พบมากที่สุด 26 เรื่อง (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือแบบกลุ่ม 18 เรื่อง (ร้อยละ 34.62) และแบบอย่างง่าย 8 เรื่อง (ร้อยละ 15.38) โดยไม่มีงานวิจัยใดใช้วิธีการเลือกแบบอื่น

ตาราง 4 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 จำนวน 52 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
แผนการจัดการเรียนรู้	48	92.31
แบบทดสอบ	47	90.38
แบบประเมิน/สอบถาม	22	42.31
อื่น ๆ (ชุดกิจกรรม, แบบบันทึก/สังเกต, แบบสัมภาษณ์, ใบงาน, แขนงบทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง)	10	19.23
สื่อนวัตกรรม	8	15.38
แบบฝึกหัดท้ายแผนฯ	2	3.85

หมายเหตุ: แต่ละบทความอาจใช้เครื่องมือมากกว่าหนึ่งประเภท จึงทำให้จำนวนรวมของเครื่องมือที่ใช้มากกว่า 52 เรื่อง

จากตารางที่ 8 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษาที่เผยแพร่ระหว่างปี 2560–2567 จำนวน 52 บทความ ด้าน 4. เครื่องมือที่ใช้ สรุปได้ว่า ด้านเครื่องมือที่ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ถูกใช้มากที่สุด 48 เรื่อง (ร้อยละ 92.31) ตามด้วยแบบทดสอบ 47 เรื่อง (ร้อยละ 90.38) แบบประเมิน/สอบถาม 22 เรื่อง (ร้อยละ 42.31) สื่อนวัตกรรม 8 เรื่อง (ร้อยละ 15.38) และแบบฝึกหัด 2 เรื่อง (ร้อยละ 3.85) ส่วนเครื่องมืออื่น ๆ เช่น ชุดกิจกรรม, แบบบันทึก/สังเกต, แบบวัดความซื่อสัตย์, แบบวัดสุขภาวะ, แบบสัมภาษณ์, ใบงาน และ แขนงบทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง พบใน 10 เรื่อง (ร้อยละ 19.23)

ตาราง 5 การใช้สถิติในงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2560–2567 จำนวน 52 เรื่อง

ประเภทสถิติ	จำนวน	ร้อยละ	รายละเอียด
ค่าเฉลี่ย (Mean)	52	100	ใช้ในทุกบทความที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือความสามารถ
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	52	100	ใช้ในทุกบทความเพื่อวัดการกระจายของข้อมูล
การทดสอบค่า t แบบ Parametric	39	75	ใช้การทดสอบค่า t-test สำหรับเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลอง

ประเภทสถิติ	จำนวน	ร้อยละ	รายละเอียด
การทดสอบค่าแบบ Non-parametric	0	0	ไม่มีบทความที่ใช้สถิติแบบนอนพารามेटริก เช่น Mann-Whitney หรือ Kruskal-Wallis

จากการสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยส่วนใหญ่ใช้สถิติเชิงพรรณนาและอนุมานแบบพารามेटริก โดยทุกบทความใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (100%) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และการกระจายของข้อมูล ขณะที่การทดสอบอนุมานส่วนใหญ่ใช้ t-test (75%) เพื่อเปรียบเทียบผลก่อน-หลังการทดลอง

ตอนที่ 2 รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยที่ใช้ในงานวิจัย

งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษาที่เผยแพร่ระหว่างปี 2560–2567 จำนวน 52 บทความ มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย โดยใช้หลากหลายวิธีการสอน เทคนิค กลวิธี และสื่อ/นวัตกรรม ดังนี้

1. วิธีการสอนที่พบมากในงานวิจัย ได้แก่ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creative-Based Learning) การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เช่น เทคนิค CIRC, STAD, TGT และจิ๊กซอว์ รวมถึงวิธีการที่เน้นการคิดวิเคราะห์ เช่น เทคนิคหมวกหกใบ (Six Thinking Hats) และการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่เน้นนวัตกรรม เช่น ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) RADEC Model, MACRO Model และ GPAS 5 Steps

2. สื่อที่ใช้ในงานวิจัย มีความหลากหลาย ตั้งแต่สื่อดั้งเดิม เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และใบงาน ไปจนถึงสื่อดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชัน (Padlet, Kahoot) เกมการศึกษา บอร์ดเกม สื่อสังคมออนไลน์ อินโฟกราฟิก และแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง การใช้สื่อดิจิทัลและเกมมิฟิเคชัน (Gamification) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในงานวิจัยช่วงหลัง โดยเฉพาะในปี 2566–2567

ตอนที่ 3 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการนำรูปแบบการสอนวรรณคดีไทยไปใช้

จากการสังเคราะห์งานวิจัย 52 เรื่อง (พ.ศ. 2560–2567) พบว่ารูปแบบการสอนที่หลากหลายมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนในหลายด้าน ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นด้านที่ได้รับการพัฒนามากที่สุด โดยทุกงานวิจัย (52 เรื่อง) รายงานว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01

2. ทักษะการอ่านและวิเคราะห์ ได้รับการพัฒนาอย่างเด่นชัดในหลายงานวิจัย โดยเฉพาะการอ่าน วิเคราะห์วรรณคดี การอ่านเชิงวิเคราะห์ และความสามารถในการรู้เรื่องการอ่าน

3. ทักษะการคิด เป็นอีกด้านที่ได้รับการส่งเสริม โดยครอบคลุมการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิจารณ์ญาณและแก้ปัญหา และการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

4. ทักษะการเขียน พัฒนาขึ้นในบางงานวิจัย โดยเฉพาะการเขียนวิจารณ์วรรณคดี และการเรียบเรียงเนื้อความตอบคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์

5. เจตคติและความพึงพอใจ ได้รับการพัฒนาอย่างมาก โดยนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทย และแสดงความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.13–4.80)

6. คุณลักษณะทางสังคมและจิตใจ ได้รับการพัฒนาในบางงานวิจัย เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ สำนึกทางสังคม ความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย และสุขภาวะ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย (พ.ศ. 2560–2567)

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (86.5%) และกึ่งทดลอง (11.5%) สะท้อนแนวโน้มการเน้นพิสูจน์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมผ่านการควบคุมตัวแปรอย่างเป็นระบบ (Ary, Jacobs, & Sorensen, 2010) แม้การวิจัยเชิงทดลองจะชี้ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ชัดเจน แต่อาจไม่สะท้อนสภาพจริงของการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างครบถ้วน ในขณะที่งานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงผสมผสานมีสัดส่วนน้อย (1.9%) ทั้งที่มีศักยภาพในการอธิบายบริบท กระบวนการเรียนรู้ และประสบการณ์เชิงลึกของผู้เรียน (Creswell, 2014) จึงควรมีการส่งเสริมรูปแบบวิจัยที่หลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย งานวิจัยร้อยละ 84.6 มุ่งพัฒนานวัตกรรมการสอน เช่น ชุดกิจกรรม แผนการสอน เกมการศึกษา และเทคนิคใหม่ ๆ รองลงมาคือการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลัง (34.6%) ส่วนงานวิจัยที่วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และพฤติกรรมผู้เรียนมีเพียง 19.2% สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งพัฒนาทั้งความรู้และคุณลักษณะผู้เรียน (Trilling & Fadel, 2009)

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้มากที่สุด (50%) เนื่องจากเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ รองลงมาคือการสุ่มแบบกลุ่ม (34.62%) และสุ่มอย่างง่าย (15.38%) แม้การเลือกแบบเจาะจงและแบบกลุ่มจะสะดวกและเหมาะสมกับสภาพจริง แต่จำกัดความสามารถในการสรุปอ้างอิงสู่ประชากรกว้าง (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2558) จึงควรพิจารณาวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

4. เครื่องมือวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ (92.31%) และแบบทดสอบ (90.38%) เป็นเครื่องมือหลักในการประเมินผลสัมฤทธิ์ แบบสอบถามและแบบประเมินใช้ร้อยละ 42.31 เพื่อวัดความคิดเห็นและเจตคติ สื่อดิจิทัล เช่น Padlet และแชทบอท ยังมีสัดส่วนต่ำ (15.38%) เมื่อเทียบกับสื่อดั้งเดิม

5. สถิติที่ใช้ ทักษะงานวิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (100%) และสถิติพาราเมตริก เช่น t-test และ ANOVA (75%) ซึ่งเหมาะสมกับการเปรียบเทียบผลก่อน-หลัง อย่างไรก็ตาม ไม่พบการใช้สถิติพาราเมตริก ทั้งที่มีความเหมาะสมกับข้อมูลที่ไม่เป็นปกติหรือกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก การวิจัยในอนาคตจึงควรพิจารณาความหลากหลายของสถิติเพื่อเพิ่มความลึกซึ้งในการวิเคราะห์

6. รูปแบบการสอน งานวิจัยประยุกต์รูปแบบการสอนหลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมสื่อดิจิทัล เทคนิคหมวกหกใบ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เกมมิฟิเคชัน และละครเวที รูปแบบเหล่านี้สะท้อนแนวโน้ม Active Learning และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21

7. ผลลัพธ์ต่อผู้เรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ พัฒนาทักษะการอ่าน วิเคราะห์ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการเขียนวิจารณ์ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมคุณลักษณะด้านคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ในคุณค่าวรรณคดี อย่างไรก็ตาม การประเมินผลยังเน้นผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณเป็นหลัก ขาดการวัดผลในมิติความรู้สึกรู้สึก ความซาบซึ้ง และผลลัพธ์ระยะยาว ซึ่งควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

ตอนที่ 2 แนวทางการนำไปใช้ต่อยอดจากผลการสังเคราะห์งานวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัย 52 เรื่อง (พ.ศ. 2560–2567) องค์ความรู้ที่ได้สามารถแปลงสู่แนวทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมใน 3 ด้าน ดังนี้

ครูผู้สอน ควรเลือกรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับระดับชั้นและพัฒนาการเรียนรู้ โดยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรบูรณาการการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเกมการศึกษาและสื่อดิจิทัล เช่น Kahoot หรือ Padlet ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรใช้เทคนิคหมวกหกใบหรือ PBL เพื่อส่งเสริมการตีความวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งขยายรูปแบบการประเมินให้หลากหลาย ไม่จำกัดเพียงแบบทดสอบ

สถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการสร้างและปรับใช้นวัตกรรมการสอนวรรณคดีด้วยเทคโนโลยี พร้อมสร้างคลังนวัตกรรมการสอนวรรณคดีที่รวบรวมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อดิจิทัล และชุดกิจกรรมที่ผ่านการพิสูจน์ประสิทธิภาพแล้ว

การวิจัยต่อยอด ผลการสังเคราะห์ชี้ช่องว่างความรู้ที่ควรพัฒนาในอนาคต ได้แก่ การเพิ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพ การติดตามผลการเรียนรู้ในระยะยาว (1–2 ปี) การพัฒนานวัตกรรมที่บูรณาการวรรณคดีกับศาสตร์อื่น และการวิจัยรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนพิเศษหรือผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล

7. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา 52 เรื่อง (พ.ศ. 2560–2567) สรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ 4 ประการ ดังนี้

7.1 กระบวนทัศน์วิจัยแบบนวัตกรรมเป็นฐาน: งานวิจัยร้อยละ 86.5 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ชี้ว่าการพัฒนาการสอนวรรณคดีไทยมุ่งสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและพิสูจน์ประสิทธิผลผ่านการทดลองที่ควบคุมตัวแปร มากกว่าการศึกษาเชิงคุณภาพที่เน้นบริบทและประสบการณ์ผู้เรียน

7.2 การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้: ร้อยละ 84.6 ของงานวิจัยมุ่งพัฒนาเครื่องมือการสอนรูปแบบ สะท้อนว่าครูและนักวิจัยให้ความสำคัญกับการสร้าง "เครื่องมือ" ที่แก้ปัญหาการเรียนรู้ได้ตรงจุด มากกว่าการศึกษากระบวนการเรียนรู้เชิงลึก

7.3 การประเมินผลเน้นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ: แม้บูรณาการนวัตกรรมหลากหลาย แต่การวัดผลยังพึ่งพาแผนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 92.31) และแบบทดสอบ (ร้อยละ 90.38) เป็นหลัก ชี้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังคงเป็นตัวชี้วัดสำคัญ ส่วนการวัดความรู้สึก ความซาบซึ้ง หรือผลลัพธ์ระยะยาวยังได้รับความสนใจน้อย

7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเน้นเปรียบเทียบก่อน–หลัง: ทุกงานวิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา และร้อยละ 75 ใช้สถิติพาราเมตริก (เช่น t-test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน–หลัง สะท้อนว่าการวิจัยมุ่งยืนยันประสิทธิภาพนวัตกรรมผ่านหลักฐานเชิงตัวเลข แต่ขาดความหลากหลายของสถิติ เช่น สถิตินอนพาราเมตริก ที่เหมาะสมกับข้อมูลไม่เป็นปกติหรือกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก

8. สรุป

คุณลักษณะของงานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาที่เผยแพร่ระหว่างปี 2560–2567 พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 86.5) เน้นการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น แผนการสอน ชุดกิจกรรม เกมการศึกษา และสื่อดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้การเลือกแบบเจาะจง (ร้อยละ 50) และเครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือแผนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 92.31) และแบบทดสอบ (ร้อยละ 90.38) สถิติที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสถิติเชิงพรรณนาและพาราเมตริก โดยไม่พบการใช้สถิตินอนพาราเมตริก

ด้านรูปแบบการสอน งานวิจัยประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้เชิงรุกหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การสืบเสาะหาความรู้ (5E Model) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) การคิดวิเคราะห์ด้วยหมวกหกใบ ห้องเรียนกลับทาง ตลอดจนการบูรณาการสื่อดิจิทัล เช่น Padlet, Kahoot, แชนบอท และบอร์ดเกม ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกงานวิจัย (100%) รวมทั้งพัฒนาทักษะการอ่าน วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การเขียนวิจารณ์ และมีเจตคติที่ดี ความพึงพอใจสูง ตลอดจนคุณลักษณะด้านคุณธรรม ความรับผิดชอบ และความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดี

9. จริยธรรมการวิจัย

การวิจัย เรื่อง "ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี 2560–2567" เป็นการศึกษาประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การศึกษาในมนุษย์ หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากมนุษย์ แต่ได้ดำเนินการยื่นขอยุติที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบัน เพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยอย่างถูกต้องและโปร่งใส

10. เอกสารอ้างอิง

- Ary, D., Jacobs, L. C., & Sorensen, C. (2010). *Introduction to research in education* (8th ed.). Wadsworth.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2017). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Muhamad, I. (2024). Developing the academic performance in literature of 5th-year high school students at Benjamara School, Pattani Province, is achieved by employing the Inquiry-based Teaching Method (5E) in conjunction with the pre-made lesson application, Padlet. *Journal of Education, Faculty of Education, Nakhon Phanom University*, 5(2), 65–77.
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods* (4th ed.). SAGE Publications.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2558). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา: หลักการและแนวปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว. (2561). *แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในศตวรรษที่ 21*. โอเดียนสโตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2559). *การสังเคราะห์งานวิจัย: หลักการและแนวปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นเรศ ทองอินทร์ และบุษบา บัวสมบุญ. (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 490-504.
- นพพล กรรณมณีเลิศ, ปิยวรรณ กันทอง และเจนนิศา จั่วจันทิก (2567) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง สุภาจิตพระร่วง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA Model กับการสอนแบบปกติ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 24(2), 101-119.
- พนิตนันท์ บุญพามี. (2559). *วรรณคดีวิจักขณ์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชญา สุวรรณโน. (2562). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, ประเทศไทย.*
- ปริยกานต์ เพชรทอง และบุญรัตน์ แผลงศร. (2567). การพัฒนาแบบบทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(1), 1-15.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2563). อนาคตของครุศึกษาไทยกับการสร้างความฉลาดรู้. *ครูสภาวิทยากร*, 1(1), 1-7.
- ภัทราวรรณ ฝาเจริญ และทรงภพ ขุนมธูรส (2564) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารอักษราพิบูล*, 2(1). 47-64

- วัชรพร วงศ์กัณหา, อนุชา พิมพ์ศักดิ์, ชนิตา พันธุ์โสภณ, ธีรภัทร สินธุเดช และทัศนัย คูจินดา. (2566). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ สมาร์ททิกซิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(8), 979-992.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา แนวคิดและกรณีศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริส ปรากฏวงษ์. (2548). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริพร อินทสนธิ์. (2563). โควิด-19: กับการเรียนการสอนออนไลน์ กรณีศึกษา รายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บ. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(2), 203-213.
- สุนิสา บุญมากาศ. (2548). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตด้านพฤติกรรมการสอน การนิเทศและการพัฒนาครูปฐมวัย*. [ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์, วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และสิริววรรณ จรัสวีวัฒน์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 6(1), 48-68.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2557). *การสังเคราะห์งานวิจัย: แนวทางปฏิบัติสำหรับนักวิจัย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิธ ตัญญาญจน์ และวิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเผ่า (2563) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการกระจายอำนาจค่านิยมเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 13(2), 75-88.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช และคณะ. (2555). *ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชุดฝึกอบรมครู*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.